

אלו נערות

פרק שלישי כתובות

לח

עין משפט ג' מצוה

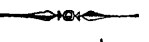
סני מיני - ללא תקוה כופר לפטור רוצח מזיד מקטל: **סיכא דסרגו** - כמזיד דרך עלייה בהפסד ידו הכהו מלחמיו דכחותה בשוגג לא ניתן לכפרת גלות כדכתיב ויפל דרך נפילה: **מדתנא דבי חוקים נפקא** - שאין חילוק בין דרך עלייה לדרך ירידה: **למיכו ממון** - והוא הדין לפדותו ולא יהיה אסון מיהא אילטרין דלי מהיקשא הוה אמיהא אדרכה לאדך גיכא מה מכה בהמה לעולם ישלם אף מכה אדם ישלם והשתא דנפקא לן פטור לשלמינן למזיד מלא יהיה אסון על כרחק היקשא לפטור שוגג דרך עלייה: **סיני גרסינן אלא אמר רמי בר חמא כו'** - אילטרין חד מהני קרמי לשמשועין ללא לעביד ביה חרפי וחק על גב דנפקא לן מולא יהיה אסון: **סני מיני** - ללא עשנין ליה בתרפי היכא דסימא את עינו והרגו בה באתה מכה ומת: **בדבר אחר** - במכה אחרת וצבת אחת: **אימא** - ניעמיה דמי עין ומימיה בשביל העריגה: **סא** - דסימא עינו והרגו בה: **מלידך דבי חוקים נפקא** - ללא תיעמיה: **ולא עין ונפש סתה עין** - מיניה קיימא לן בהחובל דעין שמתחת עין לאו ממש דלי אחרת ממש דלמלא כדרי דסמינ לעיניה מיית והוה ליה עין ונפש תחת עין מינה שמענין מינה דלא תעביד ביה תרפי לא שגא מת באתה מכה לא שגא לא מת: **מלקא דעתך אמיהא מידות סול**

ישלם לה פד' כ"ה
סנהדרין ע"פ פד'

כ"ק פד'

[לעיל לה' לה']

[לקמן ע']

גילוי חש"ס
גב' בין מחפין לשאין
מתכוין עין לקמן מ' ע"א
תורה' אחר כדרכה:

הני מיני היכא דהרגו דרך עלייה ללא ניתן שנגתו לכפרה - פירוש לכפרה בידי אדם אע"פ דרך עלייה קיל טפי מדרך ירידה כדמוכח בפרק חלו הן בגולין (מסכת דף פ' וסג) גבי גר תושב גולה ע"פ גר תושב וכל חומרי דשמועתין לך חלי אלא במה שלא ניתן לכפרה דליתו מקפיד הש"ס במה שסקילה ושריפה חמוצין מהרגו ומקני: **אבר** - סימא את עינו והרגו בדבר אחר אומא נשקול מיניה ממונא ונקטליה - קד גרס ר"ח דמלא יהיה אסון ללא נפקא לן אלא סימא את עינו והרגו בה כי תתם שבתה אחת הרג את האשה וגם הולדות אכל סימא את עינו והרגו בדבר אחר צבת אחת לא *לחבי אילטרין כל חרס למיפטריה קשה לרשב"א דהא ר' ישמעאל צט קל ר' יוחנן בן ברקא לא דרש קרא להכי ללא נשקול מיניה ממונא ונקטליה אלא שלא יתן ממון ונפטריה ושמה אילו לא נאמר קאמר כדאשכחן ריש פרק נגמר הדין (פסטרין דף עג.ו) ובכמה דוכתי ולרשב"א נראה דהכא מסיק איליבא דתנא דבי חוקים אכל לרבי ישמעאל ודאי לית ליה הא דתנא דבי חוקים והא דלחבי ברית הגמכותין (שם דף פד' וסג) הניחא למאן דלית ליה דתנא דבי חוקים אלא למאן דלית ליה היקשא למא לוי תנא דלית ליה דבי חוקים היינו רבי ישמעאל ובסמוך דקאמר ולרבה דלחבי חירוש הוא שחיטה תורה צקנס כו' סבר לה כתיב דר' חנניא בן עקיבא הוה מוני למימר ס"ל כרבי ישמעאל: **הא נמי** מלידך תנא דבי חוקים נפקא - לאו מההיא דרשה גופה קאמר דנפקא לן דהא היא דרשה לא שייכא כלל לסומא את עינו והרגו בדבר אחר אלא הכי דייק דבי היכי דרשין ולא עין ונפש תחת עין ה"ל דרשינן נפש תחת נפש ולא עין ונפש תחת נפש וסימא את עינו והרגו ד"ל לא חשיב עין ונפש אלא נפש כרד' ומתה סיימא את עינו בשעת העריגה לא חשיב כלום דבלאו הכי היה מת אלא שהציתו בצלעו מרובה וז"ל הא מילתא נמי מתנא דבי חוקים דלעיל נפקא דמה מכה בהמה לא חלקת בין סימא את עינה והרגה בה להורגה ד"ל כו' וי"ל דמכה אדם ומכה בהמה משמע ליה בהכאה אחת וז"ל סימא את עינו והרגו ד"ל תיפוק ליה דפטור מדמי עין אפי' לא הרג דבשעת סיימא את עינו היה רודף וניתן להצילו בנפשו וי"ל דמייא שביכול להצילו בחדר מאיצריו שלא ניתן להצילו בנפשו: **אמר** רב אחי אילטרין כו' - תימה דמשמע דאם הרגו וקרע

[ולכא למימר דהכא לא קאי אקרא דכל תרס אלא אקרא דלא תקמו כופר דהא חומרי כסומן ולרבה דלחבי מידות כו' ת"י]

תוספות ר"ד

מתני' נערה שנתארכה ונתגרשה ר"ל הגלילי אומר אין לה קנס ר"ע אומר יש לה קנס וקנס לעצמה . מ"ס דר' יוסי אומר קרא אשר לא ארכה הוא אורסה אין לה קנס ר"ע אומר אשר ארכה לא אביה הוא אורסה לעצמה . וק"ל והכא כר"ע מחבירי . ומתני' דרתי הבא על בתו אין לה קנס מפני שמתחייב בנפשו כר"ע אריא' . הדיכתי דמי שמתחייב בבתי השתא אילו בא עליה אחר שקיל איתו קנס . והשתא שבא עליה הוא לא כ"ש ובלא מיתה קנס פשיטא דלא שולטם . קנס . אלא ודאי מתני' בבתי נערה שנתארכה ונתגרשה עסקין שקנסה שנתחייב בנפשו פטור והדרי דתתם מתני' כר"ע אריא דהא אשת אחיו ויש לה קנס לא אריא לעיל יש לה קנס לא אריא אלא כר"ע דרשה או נתאלמנה שבע"כ נרשה או נתאלמנה שבע"כ א"א ויש בהן מיתה ב"ד :

[לפי האמת אע"פ דמלא יהיה אסון נפקי כולהו דמתנא דבי חוקים אילטרין עין תחת עין לכדרישין ולא עין ונפש תחת עין אכל לא עין ונפש תחת נפש לא אילטרין למרש"י ולא קרא יתירא הוא אלא מפשטיה דקרא קדיש וכלא למימר לישתוק וכלא יהיה אסון ומונש מתחת נפש נפקי כולהו תחת עין היקשא דתנא דבי חוקים דלחבי אפי' מיניה ממון אחר כדרי חשיב מיתה דסימא את עינו והרגו בדבר אחר לא חשיב ממון ונפש אלא נפש כרד' הכי כדמוכח בפנים הלכי אילטרין לא יהיה אסון ומתנא שבע"כ מיניה אפי' הרג וקרע שיראין מהיקשא דתנא דבי חוקים . ת"י]

סלקא

דכיל מתניתין כל חיובי מיתות דקתני וכל המתחייב בנפשו כו' וי נמי מתניתין אחיה כהנא קמא דרבי חנניא בן עקיבא: **אומא**

הני מיני היכא דהרגו דרך עלייה *שלא ניתנה שנגתו לכפרה אבל הרגו דרך ירידה דניתנה שנגתו לכפרה אימא נישקול ממונא מיניה וניפטריה קמ"ל א"ל רבא הא מדתנא דבי חוקים נפקא *דתנא דבי חוקים מכה אדם ומכה בהמה מה מכה בהמה לא חלקת בו בין שוגג למזיד בין מתכוין לישאין מתכוין בין דרך ירידה לדרך עלייה לפוטרו ממון אלא לחייבו ממון אף מכה אדם לא תחלוך בו בין שוגג למזיד *בין מתכוין לישאין מתכוין בין דרך ירידה לדרך עלייה לחייבו ממון אלא לפוטרו ממון אלא אמר רמי בר חמא איצטרין ס"ד אמיהא ה"מ היכא דסימא את עינו והרגו בה אבל היכא דסימא את עינו והרגו בדבר אחר אימא נישקול ממונא מיניה א"ל רבא הא נמי מאידך תנא דבי חוקים נפקא *דתנא דבי חוקים עין יולא עין ונפש תחת עין אלא אמר רב אחי איצטרין ס"ד אמיהא הואיל וחידוש הוא שחידשה תורה בקנס אע"ג דמיקטיל משלם קמ"ל ולרבה דאמר *חידוש הוא שחידשה תורה בקנס אע"ג דמיקטיל משלם האי כל חרם מאי עביד ליה סבר לה כתנא קמא דר' חנניא בן עקיבא: **מתני'** נערה שנתארכה ונתגרשה רבי יוסי הגלילי אומר אין לה קנס ר"ע אומר *יש לה קנס וקנסה לעצמה: **ג' ו' מ"ד** ר' יוסי הגלילי אומר קרא *אשר לא אורישה הוא אורסה אין לה קנס ור"ע אשר לא אורישה לא אביה הוא אורסה לעצמה אלא מעתה נערה ולא בוגרת ה"ג דלעצמה בתולה ולא בעולה ה"ג דלעצמה אלא לגמרי הכא נמי לגמרי אמר לך ר"ע האי לא אורישה מיבעי ליה לכדתנא אשר לא אורישה פרט לנערה שנתארכה ונתגרשה שאין לה קנס דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר יש לה קנס וקנסה לאביה והדין גותן הואיל ואביה זכאי בכסף קידושיה ואביה זכאי בכסף קנסה *מה בכף קידושיה אע"פ שנתארכה ונתגרשה לאביה אף בכף קנסה אע"פ שנתארכה ונתגרשה לאביה א"ב מה ת"ל אשר לא אורישה מופנה להקיש לו ולדון הימנו ג"ש **מתני'** באמר כאן אשר לא אורישה ונאמר להלן *אשר לא אורישה מה כאן נ' אף להלן נ' ומה להלן שקלים אף כאן שקלים ור"ע מאי הוית דאשר לא אורישה לג"ש ובתולה למעושי בעולה

אימא

שיראין ירידה דמיכא ליהכא דהא הוי ממון ונפש תחת נפש וז' שחלל תרומה משלו וקרע שיראין של חבירו וי"ל דלפי האמת נפקי כולהו מתנא דבי חוקים וה"ל והא דתנא דבי חוקים דבי חוקים לן חרס להצטרין כל חרס להצטרין וקרע שיראין וי"ל דכל חרס לא יפדה משמע ליה בזמון שצא על ידי אותה חבלה שהמיתה צאה על ידה:

סלקא

דעתך אמיהא חידוש הוא קמ"ל - אע"ג דבמתני' מייתי קרא דלא יהיה אסון והכא מפיק קנס מכל חרס הייט משום דכיל מתניתין כל חיובי מיתות דקתני וכל המתחייב בנפשו כו' וי נמי מתניתין אחיה כהנא קמא דרבי חנניא בן עקיבא: **אומא**

